

Leksjon 5 – Arbeid og arbeidsliv

Regulering av arbeidslivet

2 Spørsmål til teksten

Forslag:

- I 1935.
- Hvert fjerde år.
- En kollektiv avtale mellom partene i arbeidslivet, og den består av hovedavtale og overenskomst.
- Arbeidsgiver og arbeidstaker (representert ved organisasjonene sine) må underskrive avtalen.
- "Frontfagsmodellen" innebærer at fagforeningene i industrien forhandler først. Disse fagforeningene representerer den konkurranseutsatte industrien og resultatet her danner grunnlag for hva som kan bli resultatet for de andre foreningene.
- Stortinget.
- Helse, miljø og sikkerhet.
- På alle arbeidsplasser.

5 Kryssord

	¹ A								² H			³ P							
⁴ U	N	D	E	⁵ R	S	K	R	I	V	E		E		⁶ N					
	S			E					I			R		O					
	A			G			⁷ H	M	S			M		R					
	T			U								I		M					
	⁸ T	I	L	L	I	T	S	V	A	L	G	T		A					
				E								T		L		⁹ P		¹⁰ P	
	¹¹ F			R								¹² E	T	T	E	R	P	Å	
¹³ K	O	L	L	E	K	T	I	V				R				I		P	
	R											E				V		E	
	N				¹⁴ F											A		K	
	Ø				¹⁵ O	V	E	R	E	N	S	K	O	M	S	T			E
	¹⁶ Y	R	K	E	R														
	D				B														
					¹⁷ U	A	N	S	E	T	T								
					D														
					¹⁸ T	A	R	I	F	F	A	V	T	A	L	E			

På egen hånd

6 Lukeøving

mange, må, økonomisk, andre, eksempel, aksjeselskap, ivrig, bare/kun, sier/forteller, klarer/greier, krevende/vanskelig/utfordrende, gode, selv, offentlige/statlige, ganger, patent, hvis/dersom

8 Hvem kan si dette?

- Ane Monica Birkeland, b) Arno Vigmostad, c) Ane Monica Birkeland, d) Arno Vigmostad, e) Ane Monica Birkeland, f) Ane Monica Birkeland, g) Arno Vigmostad, h) Arno Vigmostad, i) Ane Monica Birkeland

Født sånn eller blitt sånn

15 Spørsmål til teksten

Forslag:

- Som absurd, for Norge ligger på toppen av FNs likestillingsindeks, har flere kvinnelige enn mannlige studenter, har (hadde) flere kvinner enn menn i regjeringen osv.

- b) Det vil si at kvinner velger omsorgsfag og yrker i offentlig sektor, og menn velger realfag og ender oftest opp med å arbeide i privat sektor.
- c) Offentlig sektor.
- d) Veldig lite, tatt i betraktning hvor mange tiltak som har vært satt inn for å få gutter og jenter til å velge annerledes.
- e) Menn dominerer innen ingeniøryrket.
- f) Over 60 prosent.
- g) De foreslår at det kan forklares med at jenter og gutter faktisk er ulike fra naturens side.

16 Finn et ord

a) Hvert eneste, b) fortsatt, c) sikter til, d) tok ... nærmere i øyesyn e) rekruttere, f) skjelte ... huden full, g) Kan ...tenkes

17 Feilkonstruksjoner

Tror du at kjønnsforskjeller er sosialt konstruert, eller at **de kommer** innenfra?

Jeg vil vite hva **som** er din mening om denne saken.

For utenlandske **turister** må en **slik påstand fortone seg absurd**.

Den norske regjeringen har en av verdens **høyeste kvinneandeler**.

Tro det eller ei, men hun vil helst bli ~~en~~ ingeniør.

De har prøvd en rekke **tiltak**, men det har **ikke fungert** så godt.

Grammatikk

G1 Aktiv eller passiv?

a) passiv, b) passiv, c) aktiv, d) aktiv, e) passiv, f) aktiv, g) aktiv, h) passiv, i) aktiv, j) passiv, k) aktiv, l) passiv

G2 Fra aktiv til passiv

- a) Denne boka må leses.
- b) Terrassen skal repareres av snekkeren.
- c) Et lik ble funnet i parken.
- d) Alle prøvene har blitt tatt.
- e) Alle papirene har blitt underskrevet.
- f) Alle kravene ble godtatt av de ansatte.
- g) Streiken ble avblåst i går.
- h) Forhandlingene fortsettes i dag.
- i) På styremøtet i går ble direktøren sagt opp.
- j) Han blir ikke erstattet.
- k) Han har aldri blitt forstått.

G3 Hva gjorde de?

- a) Utsatte de møtet?
- b) Vedtok de saken?
- c) Fulgte de loven?
- d) De underskrev avtalen i forrige uke.
- e) De sa opp fem av de ansatte i går.
- f) De slo bedriften konkurs etter to måneder.
- g) Etter kontrollen kontaktet de Arbeidstilsynet.
- h) Før 1935 brukte de ofte lockout ved streiker.
- i) I går skjelte de sjefen huden full.

G4 Bruksanvisning

Melet siktes og blandes med de andre tørre ingrediensene. Smøret smeltes og melken helles i. Dersom våtgjær benyttes, løses den opp i smør- og melkeblandingen. Blandingen må ikke varmes for mye. Da vil bakteriene i gjæren drepes. Dersom tørrgjær benyttes, blandes den i melet sammen med det tørre. Det

våte og det tørre røres forsiktig sammen. En del av melet holdes tilbake. Det knas i når alt har blitt blandet godt sammen. Deigen heves til dobbel størrelse.

G5 Parsetninger med aktiv og passiv

- 1 vedtatt
- 2 alltid overdriver
- 3 fant liket
- 4 ble forstått
- 5 ble vunnet av
- 6 ble ledd
- 7 satt ham så kraftig
- 8 ble solgt
- 9 har blitt dradd
- 10 ikke blitt sett

Leseforståelse

A: Rett svaralternativ

1) ansatte, 2) av, 3) innenfor, 4) nøkkelen, 5) ut av, 6) slippe til, 7) Både, 8) For det første, 9) økt, 10) trekke fra, 11) selv, 12) års, 13) motsatt, 14) ved å

B: Spørsmål til teksten

Forslag:

- a) Produktiviteten har gått opp, og sykefraværet har gått ned.
- b) Bare Tine meieriers ostelager på Heimdal.
- c) Siden 2007.
- d) De tillitsvalgte sitter i ledergruppa, og det finnes mange forbedringsgrupper.
- e) Det har blitt halvert, fra 11 til 5-6 prosent.
- f) At det vil føre til mindre skatt, og da kan det bli vanskelig å finansiere velferdsstaten.
- g) Fordi det blir en bedre balanse mellom arbeid og fritid.

Parsetninger

- 1 gjennomsnitt
- 2 godt egnet
- 3 på økonomien
- 4 inngått
- 5 kontakt med
- 6 i øyesyn
- 7 brøt
- 8 slått (veldig) godt
- 9 gjelder for
- 10 ut fra
- 11 hadde vært opp til / var opp til
- 12 ble funnet
- 13 utenlandske
- 14 Den vanskelige situasjonen
- 15 skal beholde
- 16 så verst
- 17 passer til å
- 18 sittende og diskutere
- 19 for han har ikke (det må være konjunksjonen *for* fordi det er satt inn et komma, og da følges ordstilling for helsetninger)
- 20 de ikke overholder

Skriftlig produksjon

A: Fra påstand til spørsmål

Påstand	Spørsmål
Mannlige sykepleiere bør få høyere lønn enn sine kvinnelige kollegaer.	Bør mannlige sykepleiere få høyere lønn enn sine kvinnelige kollegaer?
Det er på tide å innføre sekstimersdagen.	Er det på tide å innføre sekstimersdagen?
Leger bør ikke ha streikerett.	Bør (ikke) leger ha streikerett?
Ansatte i oljeindustrien har for høy lønn.	Har ansatte i oljeindustrien for høy lønn?
Det må bli obligatoriske norskprøver for alle som vil arbeide i Norge.	Bør norskprøver bli obligatoriske for alle som vil arbeide i Norge?
Det er flaut for Norge at arbeidslivet her er så kjønnsdelt.	Er det flaut for Norge at arbeidslivet her er så kjønnsdelt?

Lytteøvinger

L1 – Korte samtaler og meldinger

Samtale 1: Vår.

Samtale 2: Det er vanskelig å finne noen som vil være tillitsvalgt.

Samtale 3: Sjefen følger med på alt de ansatte gjør.

Samtale 4: Økonomisjefen i Fruktgrossisten jobber fortsatt med økonomi.

Samtale 5: Det er lite stabilitet.

Samtale 6: Kvinnen er bekymret.

Samtale 7: Han har ikke fått svar på jobbsøknadene sine.

Samtale 8: Mannen synes ikke at jenter bør bli elektrikere.

Samtale 9: Kvinnens kollega har vært innblandet i en bilulykke.

Samtale 10: Antallet ansatte i Norge vil muligens bli redusert.

Samtale 11: De snakker om forsikringsavtaler.

Samtale 12: Simon har egentlig jobb, men ikke akkurat nå.

Samtale 13: Kvinnene diskuterer hva som påvirker og utvikler personligheten vår.

Samtale 14: Mannen er opphisset.

Samtale 15: Otto Strand arbeider for NRK.

L2 – Hvem, hva, hvor?

Samtale A

x	Ole er Gattes sjef.
x	Ole presser Gaute til å gå på jobb.
	Ole er en forståelsesfull sjef.
	Gaute har en god dialog med sjefen sin.
	Gaute er sykmeldt.
x	Ole tror det vil hjelpe Gaute å stå opp.
x	Gaute sier at han skal komme på jobb.

Samtale B

	Anne Aulestad klager hele tiden.
x	Mannen er fysioterapeut.
x	Kvinnen er verneombud på arbeidsplassen.
	Anne Aulestad sitter i resepsjonen.
	Mannen tror neppe han kan hjelpe Anne Aulestad.
x	Det finnes spesielle bord for personer med ryggproblemer.
	Kvinnen skal sende en mail til mannen.
	Mannen har ikke tid til å gi en skriftlig tilbakemelding denne uka.

x	Sjefen har bedt om tilbakemelding om Anne Aulestads situasjon.
---	--

Samtale C

- De er på et møte.
- De snakker om en fest som skal arrangeres for personalet før sommeren.
- En er leder, de andre er underordnet, men er også ledere på hver sin avdeling.
- De må finne ut hvordan de skal håndtere søknader om permisjon fra festen siden den skal foregå i arbeidstida.
- Sjefen tar en beslutning. Han sier at ingen kan få permisjon fra arrangementet.

L3 – Jobben min**Oppgave A**

- Fra Iran.
- 5 år.
- Fordi hun giftet seg med en nordmann.
- På en utgravning i Teheran.
- Arkeolog.
- I Sandnes.
- Kommunikasjonsrådgiver.
- Engelsk, fransk, farsi og norsk.
- Å gå på norskkurs og å praktisere norsk med svigerforeldrene.
- I en annonse på Internett.
- Fordi hun tenkte at fagkunnskapen hennes likevel kunne være relevant.
- Hun sendte med en bilde-CV.
- En CV som er illustrert med bilder for å vise mer av det man har gjort.
- Hun tok utgangspunkt i bilde-CV-en og forklarte videre for å vise at hun var flink til å presentere ting.
- Å gi en god presentasjon av selskapets prosjekter.
- En fotograf i teamet.
- Ungdom.
- Å oppdage en forsvunnet by eller "the missing link".

Oppgave B: Referat**Forslag:**

Vi har hørt et intervju med Maryam Innherad. Hun er arkeolog, og hun kommer opprinnelig fra Iran. Nå bor hun i Sandnes. Hun arbeider som kommunikasjonsrådgiver i et norsk oljeselskap.

Først forteller Maryam om hvordan hun lærte norsk. Deretter forteller hun hvordan hun fikk jobben i oljeselskapet. Det er ikke så lett å finne jobb som arkeolog i Norge, så da hun fant en interessant jobbannonse på Internett, bestemte hun seg for å søke på jobben. For å vise hva hun hadde arbeidet med tidligere, sendte hun inn en CV illustrert med bilder. Hun hadde også skrevet bildetekster til bildene. I bildetekstene forklarte hun hva de ulike prosjektene hadde gått ut på. I jobbintervjuet fortsatte hun med å fortelle mer om tidligere prosjekter som hun hadde deltatt i. Målet var å vise at hennes kompetanse som arkeolog kunne være relevant for stillingen.

Maryam fikk jobben, og hun er blant annet ansvarlig for selskapets hjemmesider. Der presenterer hun prosjektene som de arbeider med. Hun arbeider også med å lage en internettside spesielt rettet mot ungdom.

Maryam trives godt i jobben, men hun innrømmer at det ikke er drømmejobben hennes. Hun vil gjerne arbeide som arkeolog og oppdage en forsvunnet by eller "the missing link". Hun regner med at alle arkeologer drømmer om det.

Antall ord: 212

L4 – Tante Agates grønne kommode (2)

Oppgave A: Spørsmål

- a) Hun kommer fra Bergen.
- b) Hun er kokk.
- c) Signe vil ha Tove med på å lage en slags helsefarm på hotellet som hun arvet etter tanta si.
- d) I Mandal.
- e) Hun synes jobben er for kjedelig og ensformig.
- f) Hun vil lage en slags helsefarm for kvinner, og hun vil ha legepraksisen sin der når hun er ferdig. Hun har planer om et sted rettet spesielt mot kvinner.
- g) Hun blir interessert, men hun må tenke på det.